

สรุปคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓๓/๒๕๕๕ วันที่ ๗ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๕

เรื่อง พระราชบัญญัติปู้ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๗ วรรคสอง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๘๔ (๑) หรือไม่

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

พนักงานอัยการจังหวัดชุมพร เป็นโจทก์ยื่นฟ้องจำเลยต่อศาลจังหวัดชุมพร ความผิดฐานขายปู้ยเคมีซึ่งเป็นปู้ยเคมีผิดมาตรฐาน อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติปู้ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๓ มาตรา ๓๐ (๒) มาตรา ๓๓ มาตรา ๖๗ และมาตรา ๗๒/๖ จำเลยให้การปฏิเสธ และได้แย้งว่า พระราชบัญญัติปู้ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๗ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า ถ้าผู้กระทำการตามวรรคหนึ่งกระทำโดยไม่รู้ว่าเป็นปู้ยเคมีผิดมาตรฐาน ปู้ยที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนทะเบียนหรือปู้ยเคมีที่มีสารเป็นพิษเกินกว่าที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สี่พันบาทถึงสี่หมื่นบาท ชัดต่อหลักที่ให้บุคคลจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาก็ต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา และเป็นบทบัญญัติที่จำกัดเสรีภาพของบุคคลในการประกอบอาชีพ ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญกำหนด อันเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ อีกทั้งเป็นบทบัญญัติที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ และในขณะที่ตรากฎหมายก็ไม่มีควมจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีสาธารณสุขปกอก ซึ่งขัดต่อแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๔ (๑) ศาลจังหวัดชุมพรเห็นว่า คำโต้แย้งของจำเลยเป็นกรณีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ จึงส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

๒. ประเด็นเบื้องต้น

ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ตามคำร้องมีประเด็นโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติปู้ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๗ วรรคสอง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๘๔ (๑) หรือไม่ ซึ่งศาลจังหวัดชุมพรจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดีและยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินี้มาก่อน กรณีจึงต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๗ (๑๓) ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัย

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

พระราชบัญญัติปู้ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๗ วรรคสอง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๘๔ (๑) หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติปู้ย พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยมีเจตนารมณ์เพื่อควบคุมการผลิต การขาย และการนำหรือส่งปู้ยเคมีเข้ามาในราชอาณาจักรให้เป็นไปโดยสุจริต

รวมทั้งควบคุมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อรักษาประโยชน์ของเกษตรกร เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม เกษตรกรมีความจำเป็นต้องใช้ปุ๋ยเป็นอาหารพืชหรือบำรุงดินเพื่อช่วยเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น และปัจจุบันนี้มีการสั่งปุ๋ยเคมีจากต่างประเทศมาจำหน่ายและผสมเพื่อจำหน่ายแก่เกษตรกรในปริมาณมากขึ้นทุกปี แต่ปรากฏว่าปุ๋ยเคมีที่จำหน่ายในท้องตลาดนั้น มักจะมีปุ๋ยเคมีปลอม ปุ๋ยเคมีผิดมาตรฐาน ปุ๋ยเคมีเสื่อมคุณภาพ ทั้งนี้ น้ำหนักปุ๋ยเคมีก็น้อยกว่าที่แจ้งไว้ในฉลาก ปริมาณธาตุอาหารพืชไม่ถูกต้อง ครบถ้วนตามข้อความที่แจ้งไว้ในฉลาก เป็นการเอาเปรียบแก่เกษตรกรและหวังผลกำไรเกินควรโดยไม่คำนึงถึงความเสียหายแก่ผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกร และยังเป็น การเสียหายแก่นโยบายการส่งเสริมการเกษตรของรัฐบาล ทั้งนี้ การควบคุมดังกล่าวซึ่งรวมถึงปุ๋ยชีวภาพและปุ๋ยอินทรีย์ที่ไม่ได้คุณภาพด้วย จึงมีบทกำหนดความผิดและโทษทางอาญาไว้เพื่อให้รัฐใช้เป็นเครื่องมือในการจัดระเบียบการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการค้าปุ๋ยมิให้กระทำการโดยหวังผลกำไรเกินควร และคุ้มครองผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกรมิให้ได้รับผลกระทบจากการค้าปุ๋ยเคมีให้กระทำการโดยหวังผลกำไรเกินควร และคุ้มครองผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกรมิให้ได้รับผลกระทบจากการค้าปุ๋ยเคมีให้กระทำการโดยหวังผลกำไรเกินควร และคุ้มครองผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกรมิให้ได้รับผลกระทบจากการค้าปุ๋ยเคมีให้กระทำการโดยหวังผลกำไรเกินควร

สำหรับพระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๗ วรรคสอง เป็นมาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้ประกอบการค้าปุ๋ยต้องใช้เวลาตรวจสอบปุ๋ยเสียก่อนที่จะขายให้กับเกษตรกร เพื่อให้การควบคุมการขายหรือนำเข้าปุ๋ยเคมีบรรลุผลตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย แม้จะเป็นการจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพของบุคคลตามที่รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง อยู่บ้างก็ตาม แต่เป็นการจำกัดเสรีภาพโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ วรรคสอง บัญญัติให้กระทำได้ กล่าวคือ เป็นการจำกัดเสรีภาพเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งเป็นเกษตรกร เพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการค้าปุ๋ย และเพื่อรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งเป็นบทบัญญัติที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ บัญญัติไว้ โดยเป็นการจำกัดเสรีภาพเพียงเท่าที่จำเป็น และมีได้มีเนื้อหากระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพของบุคคล เนื่องจากมิได้ห้ามผู้ประกอบการค้าปุ๋ยมิให้ประกอบอาชีพโดยเด็ดขาด แต่ให้ประกอบอาชีพด้วยความระมัดระวังไม่นำปุ๋ยที่ไม่ได้มาตรฐานมาจำหน่ายให้แก่เกษตรกร ทั้งเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ และเป็นบทบัญญัติที่มุ่งคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรมิให้ถูกเอาเปรียบโดยไม่เป็นธรรม อันเป็นความจำเป็นที่รัฐต้องควบคุมธุรกิจการค้าปุ๋ยที่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจอย่างยิ่ง อีกทั้งมิได้เป็นอุปสรรคหรือขัดขวางต่อการดำเนินการตามนโยบายด้านเศรษฐกิจของรัฐที่มุ่งสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีและเป็นธรรมโดยอาศัยกลไกตลาด และสนับสนุนให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน จึงไม่ใช่กรณีที่พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๗ วรรคสอง จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๔ (๑) ได้

๔. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติปู้ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๗ วรรคสอง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๘๔ (๑)

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์ นายจรัญ ภักดีธนากุล นายจรูญ อินทจาร นายเฉลิมพล เอกอรุ นายชัช ชลวร นายนุรักษ์ มาประณีต นายบุญส่ง กุลบุปผา นายสุพจน์ ไช้มุกด์ และนายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๓๐ ตอนที่ ๒๖ ก วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๖

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสำนวน
นายสุนาถ คณศโกคิน
นายดิเรก สุขสว่าง ผอ.กค.๒
นายกมล โสทธิโกคา ผู้เชี่ยวชาญฯ
ย่อโดย นายสุนาถ คณศโกคิน
เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญ ๔